

TISZTELET A BÁTRAKNAK!*

Több mint negyedszázada gyűlnek össze Kassa és környéke magyarjai, hogy megemlékezzenek az 1848/49-es magyar polgári forradalom és szabadságharcról.

Az emlékezést elindító, s az első emlékoszlopot állíttató néhai **Pazderák Bertalan** tanári-nevelői képességeinél csak nemzeti elkötelezettsége volt nagyobb. Személyes tanúságot is tehetek erről, hiszen csaknem egyszerre érkeztünk a kassai ipariba. Én elsős gólyaként, a tornaljai alapiskolából, ő pedig 36 éves tanárként, aki ezt megelőzően termékeny éveket töltött ugyanazon városka gimnáziumában, a katedrán.

A szellemem nem foghat az idő! A fa viszont éppoly romlandó, mint a léleknek átmeneti helyet biztosító porhüvely. Ma egy régi-új emlékoszlopnál állunk. S velünk vannak annak alkotói, tisztelt és nagyrabecsült Barátom, az élő gömöriek egyik legkiválóbbika, a „nemzetfaragó” **Ulman István**, s alkotótársa, **Baffy Lajos** is.

A Galícia felől betörő császári csapatok 1848. december 6-án lépték át a Duklai-hágót. A hadtestet vezető **Franz von Schlik** altábornagy feladata Kassa elfoglalása volt, majd Miskolcon, vagy Rozsnyón keresztül Pest irányába kellett előnyomulnia. A császári csapatok december 11-én Budamér és Kassa között ütköztek a hirtelen összeállított magyar hadtestbe.

Kassát nem sikerült megtartani. Az ütközetben elesett honvédek és nemzetőrök itt nyugszanak a magyarbódi temetőben. Vannak, akik ezt csak hagyománynak vélik. Valójában nem számít, itt nyugszanak-e vagy másutt. A tudás, amely hitre épül, legalább olyan fontos kovásza egy közösség összetartozásának, mi-tudatának, mint az a tudás, amely tényeken alapuló. Esetenként még fontosabb is lehet. Hisszük és valljuk: ez az emlékoszlop nem csupán az ő emléküket őrzi, hanem mindenkiét, aki az 1848/49-es forradalom és szabadságharc során életét adta a magyar hazáért.

„Légy erős és bátor!” – olvassuk *Józsue könyvében*.

Bizony, bátrak voltak azok, akik csatába indultak. Tudniuk kellett, s tudták is: életüket is elveszíthetik.

Bátor volt **Balla József** magyarbódi református lelkész is, aki a tiltás ellenére is megadta az elesettek hősöknek kijáró végtisztességet.

Bátrak voltak azok is, akik számontartották mindezt, nem kevésbé, aki a nyilvános emlékezést kezdeményezte, akárcsak azok, akik a kezdeményezést elfogadták és azóta is gyakorolják.

Korszakváltáskor, amilyen 1848/49 is volt, bizony, megesisik az is, hogy az egy irányba vezető utak keresztezik egymást.

Tavaly **Széchenyi Istvánra** emlékeztünk. Tudatosítjuk-e, hogy „a legnagyobb magyar” nem volt híve a fegyveres harcnak? A meggyőződés és a valóság közti ellentmondás, a leverett szabadságharc tragikuma végül arra készítette, hogy meghalott elmével, önként távozzon a földi világból.

Egyik legkiválóbb kortársa, a Kassán született, a közéleti pályán torna megyei követként induló, az akadémia alapításánál, a Lánchíd építésénél egyaránt ott lévő, majd gömöri és sárosi főispánságot viselő, a gömöri és szepesi bányászati vállalkozókat tömörítő felsőmagyarországi bányapolgárságot évtizedeken át irányító, az ország első vidéki kaszinóját 1831-ben Rozsnyón megalapító **Andrássy (IV.) György**, aki a gömöri Várhosszúréten teremtett magának otthonát (akárcsak az emlékoszlop tervezője), ugyancsak a békés építés híve volt. Ellenezte a fegyveres harcot. Ő nem elsősorban vérrel, hanem vassal és értelemmel kívánta szolgálni hazáját, mert mint egy helyen fogalmazott: *„Nemzetiség kiemelkedés nélkül a Magyaroknak az, mi éhezőnek aranyhalom Zahara pusztáján.”*

És ők? Ők is bátrak voltak? Vagy egyszerűen csak árulók? Egyáltalán: szabad az ő nevüket kiejteni itt, ebben a temetőben, annál az emlékoszlopnál, amely a szabadságharcban elesettek emlékét őrzi? Nem szentségtörés ez?

A kérdőjelet, tisztelt Emlékező Gyülekezet, egyenesítsük felkiáltójellel! Nagyon is bátrak voltak, tisztességesek és elkötelezettek népük, nemzetük és országuk iránt – csak éppen más módon.

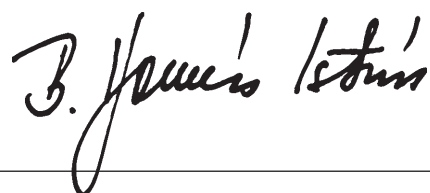
S mi bátrak vagyunk?

Olyan korban élünk, amikor mindjobban terjed a langyosság, ahol önjelöltek szinte prófétának képzelik és akként mutatgatják magukat, ahol a sunnyogás látszik diadalt ülni, ahol leginkább arcot eltakarva, nevet elrejtve szokás véleményét mondani, állást foglalni.

A *Jelenések könyvének* 3. fejezetében ezt olvassuk:

„*Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek! [...] tudom a te dolgaidat, hogy sem hideg nem vagy, sem forró. Bárcsak hideg volnál vagy forró! Így, mivel langyos vagy, sem hideg, sem forró, kiköplek a számból.*”

Legyünk bátrak! Ennek ennek világos jeleként mutassuk fel a nyílt kiállás, a tiszta beszéd példáját! Vállaljuk közösségünket, az egységes és oszthatatlan magyar nemzethez való tartozásunkat! Vállaljuk örökségünket utódaink, a jövő érdekében! Ma Kassát nem fegyverrel kell megvédenünk, hanem a gyermekáldás elfogadásával, a közösségi élet gyakorlásával, az iskoláink, intézményeink iránti hűséggel.

* A 2017. március 12-én, Magyarbódön elhangzott beszéd alapján.